

Els que he trobat pel camí

Per Mn. GEIS

IVON L'ESCOPI

IVON L'ESCOPI fou un gran apòstol de la bona parla. El seu variable nom, encobert en aquest pseudònim, era RICARD ARAGÓ I TURON, nat a Santa Coloma de Farners, el 16 d'abril de 1883, i traspassat a Barcelona, el 16 d'agost de 1963.

Sacerdot que començà els estudis eclesiàstics a Girona i els continuà a Barcelona. Es doctorà en Teologia a Tarragona.

El seu gran amor, sacerdotal i cívic, a la puresa del llenguatge, li va inspirar una sèrie de campanyes contra la blasfèmia i la paraula grollera, vergonyosa tara del nostre país. En aquesta cívica i apostòlica campanya, fou encoratjat pel Bisbe Torras i Bages, del qual rebé consells i àdhuc iniciatives, per Joan Maragall, l'inspirat escriptor de l'"Elogi de la Paraula", qui l'impulsà entusiàsticament.

I no foren pocs els escriptors i oradors civils y eclesiàstics que col·laboraren a les seves campanyes. Recordem, concretament: Prat de la Riba, Puig i Cadafalch, Tries de Bes, Jové i Nonell, Civera i Sormaní, Mn. Lluís Carreras...

Aquestes campanyes cristal·litzen en una associació batejada amb el nom de "Lliga del Bon Mot".

La "Caixa de Pensions i d'Estalvis per a la Vellesa" molt i molt cooperà a les campanyes de la "Lliga del Bon Mot", finançant edicions de cartells, calendaris, fullets... El "Parleu bé, si us plau", es prodigà profusament en cartells i àdhuc en majòliques. No sé per quins set sous la flastomia i el mot groixut i esparracat han estat tinguts al nostre país per llenguatge que "feia home". Àrdua tasca la de la "Lliga del Bon Mot", en un país on un poeta de tanta categoria i de resso-

nàncies clàssiques de tradició grecol·latina defensava, en aquelles saons, en nom de la llibertat, el dret de profanar la paraula, i un Samblancat, ex aspirant a religiós, feia ús d'aquest suposat dret en assemblees i mitins.

Molt havia aconseguit la "Lliga del Bon Mot". Però, malauradament, aquesta noble institució morí l'any 36 sota les grapes d'una lluita fraticida, com tantes altres bones coses.

I ara, què? Els samblancats (i samblancades!) estan proliferant. El teatre no és bon teatre, la novel·la no és bona novel·la i fins i tot la poesia no és bona poesia si no apareixen esmaltats (quins esmalts!) de flastomies i de paraules grolleres i procaces.

I la massa, què? Amb tan bons mestres! Àdhuc el feminisme creu que emprant aquest "dialecte", el seu vi puja de graus...

* * *

Tornem a Ivon l'Escop. El primer llibre que d'aquest inlassable apòstol de la bona parla va caure a les meves mans, fou el dens volum "La Llengua de l'Església", llibre que nasqué en la clandestinitat durant la Dictadura primoriverenca; llibre que hauria merescut ésser traduït a totes les llengües de països on hagués penetrat el Cristianisme i hauria pogut ésser una bona eina de treball en mans de tots els Pares del Concili Vaticà II.

La darrera vegada que ens veiérem, fou l'any 1960, als Jocs Florals de les Festes de la Plaça de la Llana, que, tolerats a condició d'admetre també composicions en castellà (en una malaurada època de repressió de la Llengua Catalana), foren considerats succedanis (no successors) dels tradicionals Jocs Florals de Barcelona, per molts anys interdits. Jo hi obtenia la Viola i ell, un premi per una monografia.

Per cert, ja que parlem de Jocs Florals, m'abelleix de fer constar que el seu darrer article periodístic fou una defensa d'aquesta tradicional institució, des de les pàgines d'"El Correo Catalán".

Aquests article aparegué 3 dies abans de la mort del seu autor. Era titulat "Muerte de los Juegos Florales". Responia a uns atacs d'Agustí Esclasans a l'al·ludida Festa Literària, justament un poeta que hi havia reiteradament concorregut i no poques vegades hi havia estat premiat.

Ivon l'Escop sabia distingir perfectament entre Jocs Florals de Barcelona (institucionals) i Jocs Florals "de barriada", números de Festes Majors prou ridiculitzats per Santiago Rusiñol en la comèdia "Jocs Florals de Canprosa". Sabia distingir, repetei-

Es una gentilesa de **BEN-NET** CENTRE DE NETEGES, S.A.
Soletat, 80 — SABADELL
Tels. 725 97 77 i 725 99 87

xo, entre aquests números de Festes Majors i els Jocs Florals pluriseculars de Barcelona, no número de Festa Major, sinó tot ell un programa de Festa Major de la Llengua Catalana.

Tot i això, els tan bescantats Jocs Florals "de barriada", també van exercir una funció: ajudaren a fomentar l'amor a la pròpia Llengua entre la gent senzilla de poblets i barriades.

Tots els concursos tenen els seus detractors, moltes vegades percausa: no sempre la justícia és prou objectiva. Però, els Jocs Florals de Barcelona no són un simple concurs més, són una plurisecular institució de la nostra història, de la nostra tradició pairal.

Deia Ivon l'Escop: "Matar, matar! Aviat és dit i també fet, però el que costa després és una integral resurrecció".

La bibliografia d'Ivon l'Escop és molt extensa. Ultra el volum dessús esmentat, enumeraré els altres que li conec: "La Paraula", "La Paraula viva", "El Llibre dels Adolescents", "El Llibre de les Dones", "La Lliga del Bon Mot", "El Bon Mot i els Propietaris Agricultors", "Quatre Regles per a parlar Bé", "La Lliga del Bon Mot i la Premsa", "Els Mesos de l'Any", "La Paraula en la Llengua", "La Paraula a Catalunya", "La Blasfèmia" (versió castellana de "La Paraula Viva"), "Cultura Lingüística - Incultura del Lenguaje" (versió castellana de "La Lliga del Bon Mot"), "Els nostres Prohoms i el Bon Mot", "El Libro de la Mujer" (versió al castellà d'"El Llibre de la Dona"), "El Kiosco", 2 Manuals (català i castellà) contra la blasfèmia i varis llibres de teologia pastoral.

És molt possible que aquesta llista, tot i ésser prou nodrida sigui incompleta.

NOVEMBRE

CASTANYES

Avui el sol s'és post plorant. Les seves llàgrimes han restat marcides i rodones, esteses sobre el fang, i una boira lletosa, després de muntanya, es va ajaçant, com un llençol, damunt de la mullena. S'encenen els fanals i el seu llum somort fa més fosca encara la negra nit que ve.

La vida, però, s'és arrecerada dintre les llars. Ací es cus. Allà es llegeix. Arreu es traqueteja i es treballa. Tot d'una s'ou una veu que ve de fora: -"Ara que són calentes!" -És la castanyera! -Mare, castanyes, castanyes! -esclata la mainada.- "Calentes i grosses!" -reprèn la mateixa veu del carrer.

La quitxalla s'abalança vers la porta, i una munió de manetes infantívoles s'ajusten àvides, com

flor de neu, per empresonar aquella flor negrosa, roenta, de l'hivern, fruit d'aquella nit tan fosca i d'aquell aire tan fred, que fa bufar els dits i repicar de peus, tot esclovellant aquell bé de Déu tan dolç i saborós.

La castanyera es fon carrer avall, xuclada per la nit. Tremola un moment la llum dels fanals, i la basarda clou ràpidament totes les portes.

Per entre els vidres de les finestres s'obira encara la silueta del carrer abandonat; és fosc i mut, qualche finestró mal ajustat llambrega un raig de llum. I el sòl fosforescent, reflexant la llum gebrada, projecta la immensa llargària del carrer abandonat. Ningú no diria que per aquell carrer rónec i fosc hagués passat tota la llum i tota la vida del dia. Com ningú no diria que en aquell mateix carrer, cau de paura, haguessin vibrat tot el sant dia, com fruites de tot temps, sucoses i de mil gustos, ensucrades i mengívoles -pa mil.lenari,- dolcíssimes, les paraules de nostre més pur catalanesc.

Fotografia de l'any 1906 d'una castanyera barcelonina. (Del llibre "Historia gràfica de la Catalunya Contemporània, d'Edmon Vallès. Edicions 62 S.A.)

(Transcripció de l'Obra del Bon Mot, titulada "Els mesos de l'any", per Ivon L'Escop. Sala Parés, Llibreria -1930-)

Es una gentilesa de **JOSEP Mª DALMAU i PRATS**

Filatèlia i Numismàtica
Art. Antiguitats.

Ctra. Barcelona, 339-341
Tel. 710 25 14
SABADELL